

Wat met de grote kunstinstituten? Pamflet van het Gemeenschappelijk Vakbondsfront ACOD Cultuur, ACV Cultuur, ACLVB

**Hoe een toekomst verzekeren die werkbaar is, synergie bevordert
en gedragen wordt door de instellingen en het personeel ?**

Na reflectie en na het bestuderen van de zaken die aan bod kwamen de laatste maanden en weken op vergaderingen met onze leden en afgevaardigden en tijdens de hoorzittingen van de commissie cultuur van het Vlaams Parlement, willen we hierbij onze standpunten meegeven over de synergieplannen voor de grote kunstinstituten.

De **synergienota** van de Minister heeft zijn **verdiensten**, maar moet **genueanceerd** worden. Anders kan dit géén gedragen verhaal worden. We schreven reeds in de brief van het Gemeenschappelijk vakbondsfront over de synergienota: "Laten we dezelfde oefening - het zoeken naar mogelijke samenwerkingen - hier ook doen." Met de **nadruk** op **mogelijke** samenwerkingen.

Wat onmiddellijk betekent dat men instellingen niet moet dwingen in een verhaal dat op voorhand gedoemd is te mislukken. Een gedwongen huwelijk werkt niet. Inbreng van de betrokken instellingen en vakbonden is een absolute must als men wil dat dit een werkbaar, gedragen verhaal wordt.

Ook overhaast te werk gaan lijkt ons geen goed idee te zijn. Wat wil Vlaanderen? Niet alleen op korte termijn, maar ook over enkele jaren. Waar willen we staan met onze steengoede Vlaamse kunstinstituten, in Vlaanderen en in de wereld?

WAT IS HELEMAAL NIET GEDRAGEN

Een fusie tussen Ballet en Opera
Een poolvorming van de orkesten

WAT KAN mits inbreng, WEL GEDRAGEN WORDEN

Bepaalde vormen van **samenwerking**, met respect voor o.a. volgende krijtlijnen:

- fusie nee - samenwerking ja
- poolvorming nee - samenwerking ja
- behoud artistieke eigenheid
- werkbare financiële enveloppes
- evenwaardige artistieke eindverantwoordelijken
- behoud personeel,
- harmonisatie en herwaardering van de lonen
- aandacht voor kwetsbare groepen zoals extra's, freelancers, jonge afgestudeerde Vlaamse kunstenaars, oudere kunstenaars
- aandacht voor een transitiebeleid

ORKESTEN

Samenwerkingen?

Het is niet evident voor de orkesten om veel werkbare samenwerkingen te vinden.

Na het nodige debat blijken toch bepaalde zaken mogelijk:

- **Complementariteit:** via programmerie, identiteit, rol tussen de orkesten, tussen ballet en de orkesten, tussen opera en de orkesten, tussen de opera en ballet.
- **Speelplekken:** Via het instrument van afspraken met de speelplekken kunnen de orkesten meer kansen aangeboden krijgen in de zalen. Gezien dit tot nog toe onvoldoende geregeld is, kan het **instrument** van **Beheersovereenkomst** hier een aantal krijtlijnen bepalen.
- **Begeleiding Ballet:** Orkesten blijken vandaag enkel bereid tot solidariteit als dit hen budgettair niets kost. In deze moeilijke financiële omstandigheden voor alle instellingen lijkt dat een verdedigbare stelling. Dit hangt echter ook af van welke taken men toebedeelt aan de orkesten, wat hun artistiek profiel is. Het **instrument** van **Beheersovereenkomsten** maakt een en ander concreet mogelijk. Tezelfdertijd is het een mogelijke piste om een **fonds** te voorzien dat deze **kosten** om het ballet live te begeleiden **beheersbaarder** maakt zodat het ballet niet het kind van de rekening is.
- **Poolvorming:** is géén werkbaar instrument. Poolvorming kan níét **voldoen** aan de **gewenste programmering**, **identiteit** en **output** van de drie vernoemde orkesten. (Dit omdat er **nooit** een volledige **matching** zal bestaan tussen **vraag** en **aanbod**: het is niet omdat op een bepaald moment er in de Filharmonie 2 hoorns vrij zijn dat dit tegemoet komt aan de benodigde 4 violen op dat moment in de Brussels Philharmonic, enz.) Poolvorming is voor het betrokken personeel **ONAANVAARDBAAR**. In tegendeel verwacht het personeel garanties naar het behoud van de artistieke eigenheid.

Poolvorming houdt een **gevaar** in voor de **identiteit** en **eigenheid** van de orkesten. Het zou de orkesten **onmogelijk** te **maken** om een **eigen dynamiek** te ontwikkelen.

Poolvorming zadelt de betrokken instellingen, personeel en vakbonden voor vele jaren op met conflicten over verschillende arbeidsvoorwaarden.

Een musicus heeft gekozen voor een bepaald orkest, voor opera OF symfonisch. Net zoals een voetballer gekozen heeft voor een bepaalde ploeg, een bepaalde stijl, enz. Voorbijgaan aan dit soort evidenties is de realiteiten ontkennen die bestaan.

SPEELPLEKKEN

Zalen van de Opera te Gent en Antwerpen, Concertgebouw Brugge, Singel, Bijloke, Eilandje Ballet, Bozar, Flagey, Stadsschouwburg Antwerpen, Capitool Gent

- Om de **moeilijkheden** ivm **speelplekken** aan te pakken dient er **via concreet overleg** een **afsprakenkader** gemaakt te worden en **beleidsbeslissingen** genomen te worden.
- Is het normaal dat de ene Vlaamse instelling de andere factureert om op een speelplek te kunnen optreden?
- Is het normaal dat eigen Vlaamse instellingen, orkesten, Ballet, Opera vrij weinig te zien zijn op een aantal speelplekken die nochtans ook gespijsd worden door datzelfde Vlaanderen?
- Het kan ook niet meer dat instellingen onder elkaar er niet (willen) in slagen om afspraken te maken over wat op relatief eenvoudige wijze zou kunnen afgesproken worden (zie de discussie ivm Ballet en de zalen van de Opera).

OPERA & BALLEET, 'BALOPERA'?

Toch nog even de krijtlijnen in herinnering brengen van het Gemeenschappelijk vakbondsfront:

- **Fusie nee**, samenwerking ja
- **Behoud van het personeel**, zowel bij Opera als Ballet
- **Garanties** naar **behoud** van de **eigenheid** en **specifieke kennis** bij de instellingen: Het zou een ernstige fout zijn te denken dat alles inwisselbaar is. Dit geldt niet alleen voor de orkesten. Want ook menen dat een atelier van een reizend dansgezelschap net hetzelfde is als een honkvaster operagezelschap zou getuigen van **nét** niet genoeg inzicht in de materie.
- **Evenwaardige artistieke eindverantwoordelijke** voor beiden

- **Aparte budgettaire garanties:** Beide artistieke disciplines, dienen namelijk een werkbare enveloppe te hebben die niet kan benut worden door de andere.
- **Beide organisaties blijven volwaardige business units.** Het creëren van een eenheidsstructuur 'Balopera' is niét het ideale instrument. Respect voor de identiteit en ontstaansgeschiedenis van het ballet.
- Beide disciplines dienen hun **eigen artistieke programmatie** te maken. Dit belet niet dat er momenten van samenwerking kunnen en moeten afgesproken worden.
- **Harmonisatie EN herwaardering** van de lonen in alle departementen. Minimum minimorum een harmonisatie, die dan uiteraard enkel naar boven genivelleerd kan worden.
- **Time is of the essence.** En dat is een dubbele boodschap: Enerzijds kunnen een aantal zaken quasi niet gerealiseerd worden voor 2013 gezien elk zichzelf respecterend operahuis ter wereld een tweetal jaar vooruit dient te plannen. Anderzijds dient men hic et nunc oplossingen te concretiseren voor de vraag van het Ballet naar speelplekken en speelmomenten op structurele basis. Zonder dat de ene instelling de andere daarvoor blijft factureren.

Het is onrustwekkend dat een - zowel in Vlaanderen als internationaal - gevierd artistiek leider wegens heel dit dossier dreigt het Ballet te verlaten, net nadat zij dit gezelschap weer heel stevig op de artistieke kaart gezet heeft. Dit betekent ook dat het Ballet een repertoire dreigt te verliezen (Forsythe) dat voor heel wat artistieke en financiële meerwaarde zorgt (wegens de exclusiviteitsverbintenis hierover met de artistieke leider, mevr. Bennets).

JONGE EN OUDERE KUNSTENAARS

- Om de **moeilijkheden** naar enerzijds **vervangers vinden** en die **kost beheersbaar** maken en anderzijds de bekommernis naar **speelmogelijkheden** voor **freelancers** en jonge **afgestudeerde musici, zangers** en **dansers** op te lossen, ondersteunen we het idee om hiervoor **wel** een soort **pool** te creëren. Die dan echter - minstens deels - **financieel** zou **gesteund** worden door de **overheid**.
- Daarbij aansluitend zou de overheid ook een **transitiefonds** in het leven kunnen roepen. Dit voor kunstenaars die uit het beroep dienen te stappen (dansers wegens bv. leeftijd, musici wegens fysiek niet meer op topniveau meekunnen, enz). Er bestaat een transitieregeling in het Ballet momenteel die op hun eigen budget betaald wordt. Men zou deze regeling als basis kunnen nemen en

aanpassen, uitbreiden, omvormen.

Waarbij de **Minister middelen** - minstens deels - **inbrengt** alsook een **samenwerking** met Sociaal Fonds Podiumkunsten, Kunstenloket, VDAB en andere mogelijke **partners** faciliteert.

FINANCIEEL, ALGEMEEN

- Om een aantal **moeilijkheden** op het vlak van **financiën** aan te pakken pleiten wij reeds langer voor het **op tijd betalen van de subsidies**. Het kost de culturele instellingen honderduizenden euro's per jaar aan kosten voor leningen omdat de subsidies laat betaald worden. De enige die daar beter van worden zijn de bankinstellingen.

En kijk eens aan: in het zo vaak verguisde Wallonië slaagt men er wel in dit op te lossen door het zogenaamde **Fonds d'avances des subsides**. Een **fonds dat het geld voorschiet**. Dit jaar kregen zomaar eventjes 219 culturele organisaties al 52 miljoen euro voorgeschoten. Wat een (tijds- en financiële) winst. Wat een blamage voor Vlaanderen dat wij hier niet in slagen dit oude probleem op te lossen.

Laten we een fusie of pool, een Balopera of Filbrusop-flop vermijden en op een andere, constructieve manier omgaan met onze schitterende Vlaamse kunstinstellingen. Door alternatieven aan te reiken die een toekomst garanderen en onze instellingen blijvend op het toneel zetten, als ambassadeurs van en voor Vlaanderen.

Gemeenschappelijk Vakbondsfront

ACOD Cultuur, Laurette Muylaert
ACV Transcom Cultuur, Servaas Le Compte
ACLVB, Tim Lycke